

ФИЛИП КУЗЕН ЕДИН ФИЛМ ЕДНА СМЪРТ

Превод от френски: Симо Стоев, 1997

chitanka.info

Един ден Матюрен Морс мина през парижкото предградие Уйо и видя кино. На вратата висеше табела — „Продава се“. Морс спря колата, слезе и огледа неприветливата уличка. Огромен склад за животински мазнини отляво и гигантска газостанция вдясно притискаха киното. От навярно приветливата някога сграда бе останала унила фасада. Двукрилата врата, боядисана в модерното някога яркочервено, бе арестувана с верига и катинар.

Матюрен веднага разбра, че ще купи киното — в момента имаше пари в наличност. По тялото му пролази тръпка — най-послед щеше да отмъсти за своите четиридесет години безцветен живот. Ще му помогне този мъничък киносалон, нещо като жарава от яркия огън на миналите години, когато сцената е била увенчана с копринена завеса, а на нея са демонстрирали изкуството си окаяни клоуни от покрайнините, несръчни еквилибристи и изгубили своите илюзии илюзионисти, можещи единствено да измъкват мърляви зайчета от цилиндрите си.

Морс знаеше, че има такива места, знаеше, че те са измислени само за такива като него. Измислени за онзи Морс, който някога реши да не става артист, който не повярва на заключената в душата му свободна личност и се превърна просто в Матюрен Морс, за да пропилее четиридесет години в дребни услуги. Днешният Матюрен Морс обаче разгледа киното внимателно. Сигурно се казваше „Селект“ — хлапетата бяха изпочупили с камъни двете букви „е“ и бе останало само „С...л...кт“.

Киносалонът бе собственост на внука на Жилбер Тос-Ламбийо, краля на нямото кино. Ернст Тос призна, че баща му е опропастил делото на великия дядо, а самият той проявил пълна немарливост и докарал бизнеса до фалит. Казано накратко — киното се продаваше вече десета година. Всъщност трябваше да се изплатят някакви дребни суми на местната община.

Него ден сръчният търговец Матюрен Морс направи сполучлив удар и затова вечерта, заключен в кабинета си на 68-ия етаж на един небостъргач, отвори бутилка вино и се чукна с огледалното си отражение.

На следващия ден той позвъни последователно на всички доставчици на обзавеждане за развлекателни заведения и ги прие един подир друг в колата си, паркирана срещу „Селект“. Матюрен им

изложи плановете си, избра най-скъпото, но ги принуди да подпишат жестоки договори.

На 10 май в осем водещи парижки ежедневника се появи черно-бяла обява — трябваше да излиза всеки ден в продължение на две седмици на едно и също място както в дневните, така и във вечерните тиражи. Карето на Матюрен Морс гласеше:

ВСЯКА ВЕЧЕР В „СЕЛЕКТ“

на улица „Жоф“, Уйо (спирка Карер, тръгване от гара Сен Лазар)

ЕДИН ФИЛМ — ЕДНА СМЪРТ

Новият кинотеатър в западното предградие предлага на 100 свои зрители да изпитат чувството на неописуем страх — шанс едно към сто да умреш от смъртта, която виждаш във филма. Едно към сто да умреш със смъртта на филмовия герой.

Цена на билета — 1000 франка (нови)

(Дирекцията не носи никаква отговорност за събитията)

Първа прожекция — 25 май в 21:00 часа!

Нея вечер в зеления сумрак, пронизан от светлините на живачните лампи, новото кино отвори врати. Два мощни прожектора осветяваха розовия фронтон, във витрините от двете страни на вратата висяха огромни черно-червени афиши с предупреждението:

ЕДИН ФИЛМ — ЕДНА СМЪРТ

Пламтеше и кървавочервеният неонов надпис „СЕЛЕКТ“.

По малките криволичещи улици потекоха хора. Мъже и жени, помъкнали подире си деца, гризеци нокти от страх. Старци с кресливо сияещи погледи. Дългокраки гърли с минижупи и шоколадени негри от гетото. Приличаха на излизачи от гората вълци. Стотици вълци. Глутница. Говореха ненужно високо и сякаш брояха крачките си.

Един се отдели и се втурна към касата пръв, подире му затрополяха стотици крака... След седем минути бяха изкупени точно сто билета по хиляда франка. Вратите на „Селект“ се затвориха и двата прожектора угаснаха. Мракът на малката розово-бяла зала с червени плюшени седалки бе прободен от яркия лъч на прожектора. Сто чифта очи мигом се извърнаха и се впериха в една посока.

В мрака изхриптя Мелани Жанс.

Точно в полунощ вратите се отвориха и червеникава светлина проряза прокапващия навън дъждец. Зрителите се заизнизваха един подир друг с мокри от пот дрехи и вратове, изтръпнали от очакване на смъртта. После се наредиха в шпалир и започнаха да се броят един през друг на глас — 92, 93, 94... Мълчание. 96... 97... Движеха се като сенки в пламналата глътка на „Селект“. Излязоха и последните — 98, 99...

Тълпата изтръпна от неочаквано студен порив на вятъра. Жена започна да стене. Мъже протягаха шии любопитно. Накрая един, пристъпвайки дълго от крак на крак, се пристраши да се върне обратно.

Мелани Жанс, на 42 години, специалистка по информатика от Версай, се бе изпънала на стола със следи от прободни рани по тялото. Нервно бе стиснала между пръстите си жълтия билет — нейния пропуск за ада.

Обстоятелствата около смъртта веднага попаднаха във вестниците. Но тъй като започваха летните ваканции, навсякъде новината бе поместена чак на осма страница (като че ли по предварителна уговорка). Веднага започна съдебно разследване.

Матюрен свали афиша на филма „Психо“ на Алфред Хичкок и го замени с друг, изобразяващ потъващ кораб и давящи се хора, протягащи с надежда ръце към невидим спасител. След това зае мястото си в касата. Още същата вечер пред „Селект“ се събра тълпа от три хиляди души...

Между 26 май и 1 юли, когато полицията затвори киното, в следния ред умряха:

Жози Ренолд, моделиерка от Бри сюр Сен — намериха я удавена на стола си след прожекцията на непризнатата от критиката суперпродукция „Титаник“;

Леон Меркаде Буасо, banker от Ливорно — случайно дошъл на „Парижката Света Богородица“ и споделил съдбата на Феб (лежеше на третия ред, сразен от кинжал);

Зелда Тон, бакалка от Ферте-Мишар — платила 1000 франка да види „Айседора“ и умряла като Ванеса Редгрейв в ролята на балерината Айседора Дънкан, удушена в собствения си виолетов шал;

циганинът Лю Лудия — когато светна, лежеше с дупка в черепа като президента в „Хищникът“ с Лино Вентура;

Естер Розуар, плетачка от улица „Сантьо“ — беше на дваисет години, когато влезе в киното, и повече на сто, когато я изнесоха след „Малък голям човек“ с Дъстин Хофман;

Робер Лелон, огняр от Енен-Лиетар — надупчен с четиридесет и осем картечни куршума и с напълно натрошени от падане кости, защото бе поискал отново да гледа „Кинг Конг“...

После дойде ред на Жанин Орсенар, цветарка от Тулон — тя обожаваше Ален Делон и умря простреляна като него във филма „Непокореният“. На следващия ден Н.Л. Торк, управител на супермаркет, сподели ужасната участ на героя от „Клане с дърворезачка в Тексас“. Събирането и изнасянето на останките на Торк дадоха на вечерните вестници повод за серия от многословни статии — не беше шега работа да видиш на снимка как шестнайсет полицаи изнасят на носилки остатъците от клането. На следващия ден местните радиостанции почти непрекъснато излъчваха воплите на вдовицата.

Но вместо да стреснат и уплашат, жалбите само пробудиха интереса — вечер пред киното се събираха не по-малко от петнайсет автобуса на телевизионни канали и радиостанции, които заснемаха и излъчваха интервюта с хилядите обезумели, дошли да рискуват живота си. „Селект“ събираше само сто зрители, затова тълпата ограждаше салона още по обед, та се наложи полицията да сложи ограждения.

На 5 юни в салона успя да се вмъкне журналистът Константен Обло, работещ за Ен Би Си. Прожектираха „Бунтовник без кауза“ с Джеймс Дийн. Обло водеше директен репортаж от залата чрез малък

микрофон, скрит в горния му джоб. Описанието на атмосферата в салона подлуди милиони слушатели. Но предаването завърши с въздишка — последната въздишка на Константен Обло, когото след края на прожекцията намериха с волан, забит в гърдите. Върху бледото му лице бе изписана безкрайна изненада!

Тъкмо обратното — лицето на Леонора Смит-Тобел, дъщеря на панамски милионер, бе изкривено от ужас, когато я смъкнаха от стола, разпната връз него както робите в „Спартак“ на Стенли Кубрик. В четвъртък даваха „Клут“ с Джейн Фонда. Ахмад Раши, културно аташе в посолството в Бон, падна (без да се помръдне от стола си) от двеста метра височина и лежеше прободен от парчета стъкло...

В петък цената на билетите скочи на 2000 франка и Матюрен Морс тапицира столовете с миеща се материя. Това гарантираше хигиената и облекчаваше труда на чистачките. Стори го съвсем навреме — още същата вечер Ема Кракос попадна на мина като Морис Биро в „Такси за Тобрук“, отново филм с Вентура.

На другата сутрин вестник „Юманите“ публикува злостна статия, препечатана веднага от целия ляв печат. Идеята и беше — от къде на къде пролетариатът е лишен от правото на страх в „Селект“? Нима удоволствието „смърт в кино“ е привилегия само на богатите? Под палката на опитен диригент и с подкрепата на мощни кинокомпани се разгоря скандал и се вдигна вълна от недоволство. Матюрен Морс събираше писмата с оскърбления и призовките от кметството в голяма гилза от снаряд, останала от дядо му. Всяка вечер той сядаше в стария фиат и тръгваше към предградието Уйо. Беше щастлив. Сърцето му се пръскаше от радост при мисълта, че доставя толкова неприятности на хората. Отваряше касата в осем, за десетина минути продаваше стоте билета и след това влизаше в кабината. Точно в 21:00 синкавият лъч на прожектора пронизваше черната сърцевина на задимената зала и изтръгваше от устата на зрителите вопли на ужас.

Показаната в средата на юни серия от филми за Дракула отне осем живота. Но Матюрен изпадна във възторг, когато отлепваха от обвивката на стола Луи Миньон Халиби — най-злостния му критик, който умря със смъртта на един от преследвачите в „Змийско яйце“ на Ингмар Бергман. Докато смъртта на Анжела Мезакона по време на „Дай ми подслон“ всички отминаха с мълчание — дори интелектуалците не признаха филма за достоен за внимание.

Смъртта на следващите, като че ли бе прецизно изчислена:

Фермерът Роже Лепуан кротко заспа вечния си сън като отчето на Джеймс Дийн в „На изток от рая“.

Звукооператорът Сенсо Лоренци си отиде от този свят с блажена усмивка на уста — също като самоубиеца с прерязани вени от „Дяволът в мисис Джонс“.

Андре Пенсо, работничка от завод за електронни елементи, изгоря жива по време на „Страстите на Жана д'Арк“ — бе икономисвала от закуските си, за да задели 3000 франка. Столът трябваше да бъде претапициран и цената на билета скочи на 4000 франка.

В последната съботна вечер на юни пред „Селект“ спряха десетина черни лимузини. От тях слязоха министърът на вътрешните работи и тринайсет най-близки негови сътрудници. Платиха 14 билета по 5000 франка (нови), взети от черната каса на министерството, и се настаниха един до друг в столове, предварително запазени от полицаи. Седяха, сякаш глътнали бастуни. Всички ухаеха на еднакъв лимонов лосион и мастило „Пеликан“. Проектираха „Мосю Верду“. Миг преди полунощ върху сакото на министъра блисна обилна струя кръв — младият Лионел Бреноа се бе лишил от главата си точно в момента, когато Чарли Чаплин пристъпи към гилотината...

С тебеширени лица министърът и сътрудниците му се изправиха и с механични крачки поеха към изхода. Така беше сложен край на единствената версия срещу престъпника стопанин на „Селект“, която уж даваше логично обяснение на мистериозната серия от убийства. Все пак те бяха наобиколили нещастния младок и към него не беше пристъпвал никакъв убиец. На следващия ден си подадоха колективно оставката, но вече беше късно — избухна парламентарна криза, в която главните въпроси бяха „С какво се занимава полицията? Докъде сме стигнали, щом обезглавяват дете пред очите на висши представители на властта?“.

„Селект“ се превърна в място за поклонение. Още привечер малкото кино, заобиколено от черен пръстен зяпачи, засияваше в нежни огньове. Предприемчиви търговци купиха съседния склад и газовата станция и направиха трибуни, откъдето розовото кубче на киното се виждаше отлично. Набързо бяха вдигнати малки ресторанчета с изглед към входа. По време на десерта — изнасянето

на трупа — раздаваха бинокли. Започна строежа на къса писта за малки самолети, хотел с осем хиляди места и шосе, съединяващо предградието с националната пътна мрежа.

Матюрен Морс бе облечен в смокинг от розова рипсена коприна, носеше кървавочервена вратовръзка и бели ръкавици, когато под мощните викове на тълпата влезе в своята дяволска клетка — касата. Там и го арестуваха шестнайсет ченгета от отряда за борба с бандитизма. Беше вторник, 1 юли, 20:00 часа.

До този ден бе спечелил 16 826 329 франка. Цяла бригада данъчни инспектори забиха носове в ученическите тетрадки, които изпълняваха функциите на счетоводни документи. Армия ченгета плъпнаха през цял Париж — от Минерси-ан-Минервоа (където се бе родил притежателят на киното убиец) до Сен Жан-Арни (където бе учил в лицей). Два пъти спечелил от тотото смешни суми, посетил Америка с чартърен полет, прекарал отпуска във Вандее — в мелницата на дядо си по майчина линия, покрити с мрак политически възгледи и полов живот, атеист... Същество като всеки от нас, което умело крие от другите своите чудовищни злодеяния. Нищо в живота му не предвещава, че в един хубав ден ще купи малко кино и ще го превърне в епицентър на най-гигантското умопотресение. Нищо! Ала през моргата бяха минали вече трийсет и два трупа!

Вестник „Матен“ от 3 юли:

Матюрен Морс, притежателят на киното убиец, предлага на съдия-следователя да го замени в „Селект“!!! Матюрен Морс, задържан под стража по искане на прокурора на департамента Ивелин, предлага на съдия-следователя Жоржу Ола да го замени в кабинката на кино „Селект“. Така той се опитва да докаже, че присъствието му там, където са станали трийсет и две убийства, изобщо не означава, че той е инициатор на престъпленията или техен изпълнител. От момента на арестуването Морс отрича всякаква връзка с убийствата. Без да отрича, че идеята за прословутата реклама „ЕДИН ФИЛМ — ЕДНА СМЪРТ“ е негова, той твърди, че това е само рекламен

трик и нищо повече. Решението на съдията Ола ще научим утре. От нашия специален кореспондент.

На 4 юли в пет подир обед керван от автобуси и полицейски коли мина през портала на Съдебната палата и пое към Уйо. В брониран фургон седяха съдия-следователят Ола, помощник-прокурорът, Матюрен Морс (между двама полицаи), председателят на адвокатската колегия и служебният адвокат на Морс.

Четири денонощия огромната тълпа бе прекарала пред „Селект“. Припръскваше дъжд. Когато Матюрен Морс слезе от камионетката, площадчето се озари от блясъците на светкавиците на фоторепортерите. Групичката пое към киното, потънало в океан от хора и автомобили, разляло се докъдето стига погледът. Когато зърна двукрилата врата, Морс с тъга забеляза, че червената боя бе издраскана, а мазилката изчегъртана — стотици манияци я крадяха за талисмани. В съвсем новичкият неонов надпис пък отново липсваха двете букви „е“ и той пак бе станал „С...л...кт“.

Когато влязоха в малката зала, тя ухаеше на евтин одеколон, но и той не можеше да скрие сладникавата миризма на кръв. Съдия-следователят изгледа строго Матюрен Морс. Морс сведе очи. Киномеханикът на полицията се въртеше шумно из кабинката, когато Матюрен започна неуверено:

— Господин съдия, мисля, че за удобство на демонстрацията и за обективност на заключенията залата трябва да бъде пълна. Ако злата участ трябва да срази един от сто, значи всичко... хъм, всичко трябва да става при нормални условия. Единствената разлика ще бъде в това, че аз ще бъда тук, а вие, господин съдия, ще изпълнявате ролята на хипотетичния убиец.

Полицаяте от двете му страни изтръпнаха и се обърнаха към съдебния чиновник.

— Така да бъде — рече той.

След малко в салона нахлуха десетки полицаи, офицери от полицията, цивилни ченгета и доносници. Когато залата се напълни и светлините угаснаха, Матюрен Морс се наведе към съседа си:

— А какво ще прожектират?

Полицаят нервно дръпна веригата на белезниците и отсече:

— Не знам.

Някой в мрака прошепна:

— „Трите прасенца“ на Уолт Дисни.

Вълна от кикот мина по редиците.

— Това шега ли беше? — попита Матюрен Морс.

После се обърна към малкото прозорче на кабината и закрещя:

— Вие се подигравате, господин съдия! Вие много добре знаете, че във филмите на Дисни никога не стават убийства! Вие искате на всяка цена да докажете, че убиецът съм аз! Ами ако днес никой не загине от насилствена смърт? Това е...

Полицаят насила дръпна Морс обратно на стола. Някой отляво прошепна:

— Млъкни, Морс! Още не си видял филма.

Екранът светна. Прозвуча познатата песничка: „Нас не ни плаши сивият вълк, сивият вълк...“.

Матюрен Морс се огледа — всички бяха впили погледи в него.

Не се наложи да чака дълго. Той беше сигурен, че лошият вълк няма да изяде нито едно прасенце. Кадрите на филма подскачаха пред очите му, а песничката буквално се забиваше в мозъка му като ледена игла. Но когато видя сцената, в която лошият вълк мечтае за печено прасенце с лимон между зъбите, когато видя хищната муцуна на злобния гладник, облизващ лакомо с червен език острите си бели зъби — тогава Матюрен Морс разбра, че неговият час бе дошъл, и започна да крещи...

В този миг се разтвориха стоманените врати на адски крематориум и бликащият оттам яростен пламък върна обратно в глътката неродения още вик на Матюрен Морс.

Някой изпищя, във въздуха се разнесе отвратителната миризма на опърлено месо. През гъстите облаци дим припламна светлина. Матюрен Морс чу как около него се вдигна ужасна олелия, в която се вплитаха картечни заповеди, надуване на полицейски свирки, топуркане на нозе. Звуците се отразиха в стените на заличката, върнаха се назад и потънаха в обгорялото отворстие, което някога му служеше за уста. Светлината примигна и го цапна през изпъкналите от ужас очи...

Мрак. Болка. Шум.

Нещо му пречеше да затвори челюсти. Нещо горещо и сладко.

После над него се наведоха съдия-следователят, полицаят, адвокатът, изтръпналите зрители, които едва удържаха повика да повърнат. Това бяха усещанията му, докато падаше надолу в някакъв бездънен кладенец, където му предстоеше да се раздели със съзнанието си и където щяха да угаснат последните искрици живот. Едва успя да изстене:

— Мамо...

И със сетните сили на изтерзаната си плът да закрещи:

— Не съм аз! Не съм! Вие не разбирате! Нямам нищо общо! Беше само рекламен номер. Само рекламен номер...

Малко по-късно полицаят, който пазеше поруменялото му тяло, приличащо на печеното прасенце от филма, забеляза, че държи в ръката си ябълка. Печена ябълка. Погледна я нерешително, после впи зъби в меката ѝ плът.

И си изгори езика.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.